

Valmieras Viestura vidusskolas audzināšanas darba programma

2021. - 2023. gadam

Valmieras Viestura vidusskolas audzināšanas darba programma balstās uz valsts politiku izglītojamo līdzatbildības un dzīves prasmju attīstībā, personīgās karjeras izaugsmē, vecāku (ģimenes) nozīmīgo lomu sadarbībai ar skolu vienotu vērtībizglītības principu iedzīvināšanā, dažādu institūciju un sabiedrības atbalstā kvalitatīvi jaunas pieejas nostiprināšanā izglītībā, kurā vienlaicīgi ar izglītības apguvi pastāv izglītojamo ieinteresētība savas dzīves veidošanā.

Valmieras Viestura vidusskolas audzināšanas darba programma ir Izglītības iestādes reglamentējošs dokuments, kas nosaka audzināšanas darba mērķus un uzdevumus. Programmai ir ieteikuma raksturs, to var izmantot ikviens pedagogs un klases audzinātājs darbā ar izglītojamiem.

Klases audzinātājs vistiešāk veic audzināšanas darbību un sniedz atbalstu savas audzināmās klases izglītojamiem. Viņš sadarbībā ar izglītojamo vecākiem, iestādes pedagogiem, atbalsta personālu un valsts un/vai pašvaldību atbildīgām institūcijām risina ar izglītojamo personības veidošanu un attīstību saistītus jautājumus, vienlaikus rūpējoties par pedagoģiski un psiholoģiski labvēlīgu klases vidi un saliedētu klases kolektīvu.

Mācību priekšmetu skolotāji audzināšanas darbu veic mācību stundās, sadarbojas ar klases audzinātāju, citiem mācību priekšmetu skolotājiem, skolas atbalsta personālu, vecākiem/aizbildņiem, lai nodrošinātu izglītojamo veidošanos par zinošiem, radošiem, uzņēmīgiem un atbildīgiem cilvēkiem un sekmētu izglītojamo pašattīstību un pašaudzināšanas prasmes.

Programma veidota, ievērojot normatīvos dokumentus, kas reglamentē audzināšanas darbības īstenošanu izglītības iestādē:

- Latvijas Republikas Satversme
- LR Izglītības likums
- LR Bērnu tiesību aizsardzības likums
- ANO Konvencija par bērnu tiesībām
- Ministru kabineta 15.07.2016. noteikumi Nr.480 "Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība"
- VISC izstrādātie metodiskie "Ieteikumi klases stundu programmas īstenošanai"
- VISC izstrādātie atbalsta materiāli pilsoniskās audzināšanas un pilsoniskās līdzdalības sekmēšanai
- Rīgas izglītības un informatīvā metodiskā centra izstrādātā Karjeras izglītības programma
- Valmieras Viestura vidusskolas attīstības plāns; mērķi un uzdevumi audzināšanas darbā konkrētam mācību gadam.

1. Audzināšanas darba mērķi un principi

Audzināšanas darba mērķis ir organizēt un īstenot mērķtiecīgu un pēctecīgu audzināšanas darbu Valmieras Viestura vidusskolā, sekmēt brīvas, atbildīgas, patstāvīgas un radošas personas attīstību; virzīt izglītojamos uz pašizziņas procesu, veidojot demokrātiskai sabiedrībai raksturīgu attieksmi pret vērtībām, indivīda pienākumiem un tiesībām pret sevi. Iesaistīt skolas pasākumu organizēšanā un līdzdalībā, radot izglītojamajiem iespēju veidoties par patstāvīgu, vispusīgi attīstītu, mērķtiecīgu, tikumisku, rīcībspējīgu un atbildīgu personību sabiedrībā, veicināt izglītojamā izpratni par vērtībām un tikumiem, sekmējot to iedzīvināšanu, bagātināt izglītojamo kultūrvēsturisko pieredzi, stiprināt piederību un lojalitāti Latvijas valstij.

Audzināšanas darba apakšmērķi:

1. Veicināt izglītojamo izpratni, atbildīgu attieksmi par tādām vērtībām kā dzīvība, cilvēka cieņa, brīvība, ģimene, laulība, darbs, daba, kultūra, latviešu valoda, Latvijas valsts.
2. Pilnveidot audzināšanas darbu izglītības procesā, veicinot pedagogu kompetenci audzināšanas darbā un izglītojamo visaptverošu izpratni par vērtībām un pašaudzināšanas nozīmi personības izaugsmē, iedzīvinot būtiskākos izkopjamus tikumus, indivīda brīvas domāšanas un rīcības izpausmes.
3. Nodrošināt pedagogu kompetenču pilnveidi un metodisko atbalstu audzināšanas jomā.
4. Veicināt audzināšanas darbā iesaistīto pušu (pedagogs-izglītojamais-ģimene) sadarbību, līdzdalību un līdzatbildību mācību un audzināšanas jomā.
5. Veicināt izglītojamo līdzdalību skolas organizētajos pasākumos, iedrošināt un motivēt izglītojamos iesaistīties izglītojamo pašpārvaldē un skolas ārpusstundu darbībā, arī interešu izglītības programmās.
6. Veicināt Valmieras Viestura vidusskolas un valsts, pašvaldības un pašvaldības institūciju sadarbību.
7. Sekmēt sabiedrības līdzdalību audzināšanas darbā.

Audzināšanas darba principi:

- sadarbība un pilsoniskā līdzdalība – audzināšanas jautājumu risināšanā iesaistās visas ieinteresētās puses: pedagogi un izglītības darbinieki, izglītojamie, vecāki un ģimene, valsts un pašvaldības institūcijas, nevalstiskās organizācijas, sabiedrība;
- sistemātiskums – nodrošināta audzināšanas darba sistēma un attīstība;
- nepārtrauktība un pēctecība audzināšanas darba īstenošanā un mērķu sasniegšanā;
- ilgtspēja – izglītības lēmumu pamatotība un līdzsvarota attīstība;
- vienotība un veselums – audzināšanas darbība ir īstenojama vienotā izglītības procesā;
- atvērtība informācijai un dialogam, sadarbībai, inovācijām.

Audzināšanas procesā būtiskākie izkopjamie tikumi:

- atbildība – griba un spēja paredzēt savas izvēles un rīcības sekas un rīkoties, respektējot cita cilvēka cieņu un brīvību;
- centība – čaklums, uzcītība, rūpība un griba jebkuru darbu veikt pēc iespējas mērķtiecīgāk, kvalitatīvāk un produktīvāk;
- drosmība – izlēmība, baiļu pārvarēšana, rakstura stingrība, situācijas novērtēšana un cieņpilna rīcība, uzņēmība, centieni pēc taisnīgā un labā;
- godīgums – uzticamība, patiesums, vārdu un darbu saskaņa;
- gudrība – māka izmantot zināšanas labā veicināšanai savā un sabiedrības dzīvē;
- laipnība – vēlība, atsaucība pret citiem, pieklājība;
- līdzcietība – attīstīta empātija, vēlme iejusties otra pārdzīvojumos un aktīvs atbalsts;
- mērenība – rīcības un uzskatu līdzsvarotība, spēja nošķirt saprātīgas vēlmes no nesaprātīgām un atteikties no nevajadzīgā, atturēšanās no tā, kas traucē personas attīstību;

- savaldība – uzvedības un emociju izpausmju kontrole un vadība, respektējot savu un citu cilvēku brīvību, kā arī cienot sevi un citus;
- solidaritāte – savstarpējs atbalsts un rīcības saskaņotība, rūpes par savu, citu un kopīgu labumu, demokrātisks dialogs ar citiem;
- taisnīgums – godprātīga lemsšana, cilvēktiesību un citu saprātīgu interešu un morāles normu ievērošana;
- tolerance – iecietība, vēlme izprast atšķirīgo (piemēram, cilvēka ārējo izskatu, veselības stāvokli, uzvedību, viedokli, ticību, paražas).

Lietpratības, kuras tiek izkoptas audzināšanas procesā:

- dažādības izpratne;
- saziņas, konfliktu risināšana;
- sadarbība, iesaistīšanās, piedalīšanās sabiedrības dzīvi;
- pašizziņas, pašiniciatīvas, pašattīstības lietpratības;
- radošuma un uzņēmējdarbības lietpratības;
- sava viedokļa (attieksmes) formulēšana, atšķirīgu viedokļu respektēšana, kritiskā attieksme kā eksistenciālās lietpratības izpausme;
- pilsoniskā lietpratība un tolerance;
- kultūrvēsturiskās pieredzes pārmantojamības un izpratnes lietpratība;
- demokrātiskā līdzdalība.

Caurviju prasmes lietpratības pieejas realizēšanai:

- pašizziņa un pašvadība;
- domāšana un radošums;
- sadarbība un līdzdalība;
- digitālās prasmes.

Mācību procesā attīsta šādas izglītojamo kompetences:

- pašattīstības kompetenci (spēju izprast pašam sevi, virzīt savu attīstību);
- sociālo kompetenci (prasmi analizēt sociālos procesus, prasmi iekļauties sabiedrībā, risināt konfliktus, veidot sadarbības un saziņas prasmes u.c.);
- ētisko kompetenci (spēju apzināties vērtības un veidot kritisku attieksmi, pārdomātus spriedumus par sevi un citiem);
- eksistenciālo kompetenci (satiksmes drošība, darbība ekstremālās situācijās, veselīgs dzīvesveids u.c.);
- kultūras kompetenci (spēju izprast un pārmantot kultūrvēsturisko pieredzi).

2. Galvenie audzināšanas darba uzdevumi Valmieras Viestura vidusskolā

Izglītojamā personības veidošanai un attīstībai:

- organizēt pasākumus, kas veicina un attīsta izglītojamo vērtības, nacionālo identitāti un valstiskuma apziņu, lojalitāti Latvijas valstij, Satversmei, Eiropas un pasaules kultūrtelpai, patriotisma audzināšanu, t.sk. skolas, pilsētas, valsts svētku svinēšana un atceres dienu atzīmēšana, skolas tradīciju kopšana un veidošana (koncerti, izstādes, konkursi, diskusijas, izglītojamo radošo un izpētes darbu apkopojumi, klases stundas, sacensības, godināšanas, atceres un piemiņas pasākumi, tikšanās, talkas, ekskursijas, muzeja stundas u.c.);
- pievērst uzmanību izglītojamo sociāli emocionālajai audzināšanai - savstarpējo attiecību kultūrai, konfliktu risināšanai, vardarbības mazināšanai, iecietības veicināšanai, savu pienākumu un tiesību ievērošanai, pamatvērtību popularizēšanai (klases stundas, diskusijas, pieredzes apmaiņa, lomu spēles, tikšanās ar speciālistiem, labdarības akcijas);

- atbalstīt izglītojamo pašpārvaldes darbību un veicināt pieredzes popularizēšanu, nodrošināt izglītojamo līdzdalību skolas dzīves jautājumu risināšanā, spēju brīvi un patstāvīgi domāt un atbildīgi rīkoties, pašdisciplīnu, izpratni par pienākumiem un tiesībām; (informēšana, pasākumu organizēšana, aptaujas, akcijas, līdzdalība skolas darba grupas sanāksmēs);
- veicināt skolā interešu izglītības programmu daudzveidību un to īstenošanu atbilstoši izglītojamo interesēm un finansējumam (interešu izglītības programmu piedāvājums, piedalīšanās skolas un ārpuskolas pasākumos, pilsētas un valsts skatēs un konkursos);
- attīstīt attieksmi pret darbu kā personības pašrealizācijas un eksistences līdzekļu iegūšanas veidu, organizējot pasākumus karjeras izglītības īstenošanā (karjeras izglītības stundas, Ēnu dienas, klases stundas, atvērto durvju dienas, konsultācijas, anketēšana, ekskursijas, tikšanās ar vecākiem, skolas absolventiem, citu skolu pārstāvjiem, vietējo uzņēmumu darbiniekiem);
- attīstīt izglītojamo atbildību par dabas aizsardzību un ilgtspēju, darbojoties vides izglītības programmās (SIA “ZAAO” un Dabas un tehnoloģiju parka “URDA” otrreizējo materiālu vākšanas akcija “Dabai labu darīt”, Ekoskolas akcijas);
- veicināt veselīga un aktīva dzīvesveida prasmju attīstību (LAD programmas “Skolas auglis” un “Skolas piens”, LOK projekts “Sporto visa klase”, skolas ārpusklases aktivitātes);
- attīstīt cieņu pret dzīvību, sevi un citiem, drošu paradumu izkopšanu, organizēt pasākumus izglītojamiem par drošības jautājumiem un rīcību ekstremālos apstākļos, atbalstīt skolas *eDrošības* noteikumu ievērošanu interneta vidē, veselīgu dzīvesveidu un atkarību profilaksi (tikšanās, praktiskas nodarbības, klases stundas, konkursi, mācību ekskursijas, mācību evakuācijas).

Atbalsta klašu audzinātājiem un pedagogiem nodrošināšanai:

- veicināt pedagogu profesionālo pilnveidi (semināri, kursi, konferences, projekti);
- organizēt pasākumus pedagogu labās prakses un pieredzes apkopošanai un popularizēšanai audzināšanas darba jautājumos.

Sadarbības ar izglītojamo vecākiem nostiprināšanai:

- veicināt ģimenes ieguldījumu izglītības procesā, attīstot un meklējot jaunas darba formas sadarbībai ar izglītojamo ģimenēm (sapulces, koncerti, vecāku dienas, ģimeņu sporta diena, vecāku vadītās darbnīcas).

Audzināšanas darbā iesaistīto institūciju sadarbības veicināšanai:

- nodrošināt klases audzinātāju, mācību priekšmetu skolotāju, atbalsta komandas speciālistu, karjeras pedagoga-konsultanta un izglītojamo sadarbību problēmjautājumu risināšanā;
- pilnveidot sadarbības iespējas valsts un pašvaldības institūcijām, nevalstiskām organizācijām (Bērnu tiesības aizsardzības inspekcija, Valsts un pašvaldības policija, Sociālais dienests, bāriņtiesa).

Izmantojamās darba formas un metodes:

- izpratnes veidošanai: sistemātisks izklāsts, pārrunas, literatūras izmantošana un lasīšana, diskusijas u.c.;
- attieksmju veidošanai: situācijas analīze, pašanalīze, mācību ekskursijas, pārgājieni, projekti u.c.;
- prasmju veidošanai: interešu izglītības programmu īstenošana, demonstrējumi, drošības pasākumi (evakuēšanās, drošības un veselības nedēļa), novērojumi brīvā dabā, lomu spēles, grupu darbs, pētījumi, projektu metode, akcijas, tikšanās, konkursi, sadraudzības pasākumi u.c.;
- darba formas: audzināšanas stundas, skolēnu izpēte (anketas, aptaujas u.c.), svētku un atceres dienas, skolas pasākumi, sporta pasākumi, radošie projekti un darbnīcas, zinātniski pētnieciskie darbi, praktiskais darbs, aptaujas u.c.

3. Valmieras Viestura vidusskolas prioritātes 2021. - 2023. gadam

2020./2021.m.g.	2021./2022.m.g.	2022./2023.m.g.
Vienotu prasību nostiprināšana skolas mācību un audzināšanas vidē.	Izglītojamā individuālās spējas, intelekta izpausmes mācību un audzināšanas darbā.	Atbalsta sniegšana izglītojamajiem individuālo prasmju attīstībai.
12 tikumu iedzīvināšana izglītojamā ikdienā – indivīda brīvas domāšanas un rīcības izpausmes.		
	Izglītojamo izpratnes veicināšana par drošību un veselību kā vērtībām.	

4. Sadarbība ar vecākiem

Organizē un pārrauga skolas vadība:

- topošu 1. klašu izglītojamo un viņu vecāku iepazīšanās ar skolu, tikšanās ar vadību, radošās nodarbības,
- vecāku darbības skolas padomē un sākumskolas vecāku domē,
- atvērto durvju dienas topošo 7. un 10. klašu izglītojamiem,
- skolas organizētā Vecāku diena ar vecāku kopsapulci un individuālajām sarunām ar mācību priekšmetu skolotājiem katra mācību gada sākumā,
- atbalsts vecākiem - pēc vecāku iniciatīvas vai pēc klases audzinātāja/ skolas administrācijas ierosinājuma, vajadzības gadījumā pieaicinot speciālistu,
- skolas pasākumi ar vecāku līdzdalību (labdarības koncerti, Talantu konkurss, Ziemassvētku uzvedumi sākumskolā, Žetona vakars, Dārza svētki, izlaidumi u.c.),
- vecāku informēšana e-klasē, dienasgrāmatā 1. - 4. klašu izglītojamiem, Valmieras Viestura vidusskolas mājaslapā, skolas Facebook kontā, ziņu portālos.

Organizē klases audzinātājs, pārrauga skolas administrācija:

- klases vecāku sapulces (sapulces protokols un reģistrācijas lapas),
- informācijas sniegšana un saņemšana izglītojamo dienasgrāmatās, e-klasē (sekmes, uzvedība, kavējumi un informācija par pasākumiem),
- klases audzinātāja individuālās tikšanās ar vecākiem (ieraksti e-klasē),
- vecāku līdzdalība klases pasākumos (mācību ekskursijas, pārgājieni, klases vakari),
- vecāku līdzdalība klases stundās (profesijas prezentēšana Karjeras nedēļas ietvaros).

5. Klases audzināšana

Klašu audzinātāji izstrādā klases stundu tematisko plānu, vadoties pēc audzināšanas programmā norādītajiem uzdevumiem un mērķiem, kā arī skolas izvirzītajām audzināšanas prioritātēm un uzdevumiem mācību gadam. Plāno klases stundas atbilstoši vecumposmam, klases

specifikai un sabiedrības notikumiem, vadoties pēc VISC izveidotā metodiskā līdzekļa “Klases stundu programmas paraugs”.

Klases stundu plānojumā tiek ietvertas šādas tēmas:

- sevis izzināšana un pilnveidošana,
- piederība valstij,
- pilsoniskā līdzdalība,
- karjeras izvēle,
- veselība un vide,
- drošība.

Izstrādājot klases audzinātāja darba plānu, klašu audzinātāji plāno:

- klases stundu tēmas/klases stundu sasniedzamos rezultātus (1., 4., 7., 10. klasēm),
- ārpusstundu aktivitātes klasē un skolā,
- sadarbību ar izglītojamo vecākiem.

Audzināšanas stundu sadalījums:

- audzināšanas stundas notiek saskaņā ar audzinātāja darba plānu atbilstoši šajā dokumentā iekļautajām audzināšanas darba tēmām,
- reizi mēnesī plāno audzināšanas stundas tēmu pēc izvēles,
- audzināšanas stundās notiek skolēnu instruktāža drošības jautājumos saskaņā ar izstrādāto drošības noteikumu ciklogrammu.

Klases audzinātāja darba mapes dokumenti:

- audzināšanas darba prioritātes un uzdevumi mācību gadam,
- pasākumu plāns 1. un 2. semestrim,
- audzinātāju darba pienākumi,
- klases audzināšanas darba plānojums mācību gadam,
- izglītojamo izpētes materiāli,
- materiāli par audzināšanas darbu klasēs (prezentācijas, klases stundu plāni u.c.),
- vecāku sapulču protokoli,
- individuālais darbs ar vecākiem (ieraksti e-klasē un individuālo sarunu protokoli),
- ekskursiju/pārgājienu pieteikumi,
- drošības instruktāžas,
- ārpusstundu aktivitāšu materiāli,
- interešu izglītības apkopojumi,
- diplomi, pateicības,
- klases audzinātāja darba pašnovērtējums (mācību gada beigās).

Klases audzinātāja ikdienas uzdevumi:

- iepazīstināt izglītojamos ar izglītības iestādes iekšējās kārtības noteikumiem, aktualizēt tos ikdienā, pārrunātu pienākumus un tiesības, kopīgi izstrādāt klases iekšējos noteikumus,
- informēt par aktualitātēm izglītības iestādes dzīvē,
- motivēt izglītojamos iesaistīties izglītības iestādes organizētajos ārpusstundu pasākumos, arī interešu izglītības programmās,
- analizēt izglītojamo mācību sasniegumus un disciplīnu, viņu izaugsmes dinamiku, motivēt izglītojamos veikt pašvērtējumu,
- sadarboties ar atbalsta personālu individuālo izglītības plānu izstrādē,
- veicināt klases kolektīva saliedēšanu, kopīgi ar izglītojamajiem un viņu vecākiem organizējot klases pasākumus (ekskursijas, tikšanās, klases vakari u.c.) un veidojot klases tradīcijas,

- organizēt izglītojamo līdzdalību klases un izglītības iestādes vides saglabāšanā un sakopšanā;
- sniegt atbalstu savas audzināmās klases izglītojamajiem, ievērojot viņu individuālās īpatnības, sekmēt personības attīstību,
-
- pārraudzīt audzināmās klases uzvedību un kārtību skolā: mācību procesā, starpbrīdī, ēdamzālē.